143.

VLISSINGSCHE COURANT.

Vrijdag 28 November

De uitgave dezer Courant geschiedt geregeld driemaal per week. De prijs van het abonnement is voor drie maanden f 2,25, en franco per post f 2,50. Advertentien worden geplaatst à 20 Ct. de regel, uitgezonderd Huwelijks-, Geboorte- en Doodberigtmakingen, waarvan de prijs van 1 tot 6 regels f 1,20 is, en voor elken regel daarboven 20 Ct., behalve 55 Ct. zegelregt voor iedere plaatsing. Men abonneert zich bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren in het Rijk. Brieven franco.

De stelling, dat de troonrede het werk des Konings is, en de tweede stap, dat het werk des Konings te hekelen is den persoon des Konings beleedigen, zijn de roekelooze middelen, door onze Ministers uitgedacht, om de drukpers angst aan te jagen; wij zijn er juist door bewogen, om weder de pen op te nemen.

Waarom zou de troonrede meer het werk des Konings zijn, dan elke wet, waarboven wij lezen: «WIJ WILLEM," en elk besluit, waarboven hetzelfde te lezen staat, in gemeen overleg met niemand schijnt genomen te zijn en meestal door geen der Ministers mede-onderteekend is. — De troonrede is een openbaar staatsstuk, waarin staatszaken worden behandeld, welke, in het belang der ingezetenen van den staat, openbaar moeten kunnen worden onderzocht, goed- en afgekeurd en zeer scherp moeten en mogen worden doorgehaald, wanneer zij zulks verdienen. Als de Koning openbaar, als het hoofd van den staat, spreekt, dan drukt hij uit de denkbeelden zijner regering, welke, ofschoon door hem goedgekeurd, echter meer als het stelsel der aan het bewind zijnde Ministers, dan als van hem persoonlijk, gelden, zoodat hij, zonder den minsten vlek, zonder inconsequentie, daags daaraan, zijne Ministers wegzendende, eene andere taal zoude kunnen voeren. — Buiten deze beginselen is geene vrije beoordeeling met de onschendbaarheid des Konings vereenigbaar; mag men niet hekelen 's Konings woorden, als staatsrede uitgesproken, dan mag men het nog veel min zijne besluiten doen, dan houdt alle vrije beoordeeling op.

Maar hetgeen de Ministers willen is tastbaar: om door veroordeeling de schrijvers van dagbladen af te schrikken en hunne beoordeeling in een zoetsappig en vervelend wikken en wegen, zonder stelsel, te doen overgaan.

Dit doel zullen zij intusschen niet bereiken; de drukpers heeft sedert lang acte van hare vrijheid genomen. Wordt beslist, dat de staatsstukken lijnregt van den Koning afdalen, dan zullen wij met den Koning discutiëren, *advienne que pourra*. De tijd is voorbij, dat men in de Koningen zendelingen der Godheid zag en hij, die nog zoo kortelings een standbeeld opriqtte aan Prins WILLEM DEN EERSTEN, dien Stedehouder van PHILIPS, die zijnen Koning afviel, omdat zijne redenen bij hem geen ingang vonden, zal wel eindelijk moeten erkennen, dat de daden en woorden der Koningen, noch hun regerings-stelsel, boven de beoordeeling en afkeuring der volken verheven zijn.

Maar er is nog een hemelsbreed onderscheid, iemands rede of zijn persoon door te halen; het werk van iemand te bespotten of te verguizen, dan wel dit zijn persoon te doen. — Ellendig broddelwerk kan toch evenzeer uit dwaling en onverstand, als uit kwade neigingen zijn voortgebragt, of is het misschien ook al misdaad de dwaling des Konings mogelijk te achten en zijn verstand of oordeel in twijfel te trokken?

Het was voor waarachtiger vrijheid, dat WILLEM DE ZWIJGER de vaan des opstands ontrolde.

NIEUWSTIJDINGEN.

OOST-INDIE.

BATAVIA, den 29. September. Gisteren arriveerde op de reede alhier, laatstelijk van Rio-Janeiro komende, Zr. Ms. fregat *Jason*, aan boord hebbende Z. Exc. den gouverneur-generaal *Rochussen*. Z. Exc. bevindt zich in volkomen welstand, en zal den 31. met veel plegtigheid aan wal komen, ten einde het bestuur van Neerlandsch Indie, onmiddelijk uit handen van den waarnemenden gouverneur-generaal over te nemen.

DUITSCHLAND.

— De *Algemeine Deutsche Zeiting* verzekert, dat de koningin van Engeland voornemens zoude zijn, in de eerste maanden van het aanstaande jaar, eene nieuwe reis op het vaste land te doen, welke reis zich echter tot een uitstapje naar Brussel en 's Gravenhage zoude bepalen. Er is spraak van eene persoonlijke zamenkomst tusschen den koning der Belgen en den koning der Nederlanden, welke te dier gelegenheid zou uitgelokt worden. Dit ontwerp hetwelk tijdens de jongste reis der koningin *Victoria* niet is kunnen verwezenlijkt worden, maakt, zoo men weet, een harer meest geliefkoosde denkbeelden uit.

ENGELAND.

— Een makelaar uit Liverpool, wegens zaken naar Londen gekomen, nam den 13. dezer een fiacre, welke hem naar het spoorweg-hotel rijden moest. Onderweg liet hij bij eenen ambtgenoot stil houden, en beval den koetsier te wachten. Toen hij weder in het rijtuig wilde stappen, zag hij den koetsier niet meer, en miste tevens zijnen reiszak, waarin behalve andere effecten, zich 3000 pond sterl. bevonden.

— Een jong meisje van Jersey, bedrogen door zoogenaamde vrienden, over het gevoelen van eenen Engelschen officier, dien zij beminde, schreef dezen officier eenen brief, waarin zij hem openhartig vertelde, wat zij voor hem gevoelde. De officier hierover verwonderd, schreef niet terug; maar de zoogenaamde vrienden van die jonge dochter, antwoordden voor hem. Het antwoord was den brief waardig, en deze correspondentie ging voort. Alles kwam eindelijk aan den dag; het meisje begreep dat men haar bedrogen had, en tot hare grootere droefheid, las zij daarenboven haar lotgeval in een dagblad, *de Jersey Times*. Het rampzalige meisje, hare wanhoop toegevende, heeft zich verhangen. De leden der jury, geroepen om de oorzaak van haren dood te onderzoeken, hebben hun verdict van eene strenge berisping tegen den uitgever van *de Jersey Times* doen vergezeld gaan, omdat hij een artikel had openbaar gemaakt, tot titel voerende: *Wreed liefdes-bedrog.*

FRANKRIJK.

— Brieven uit Neder-Bretagne, den 17. dezer gedagteekend, spreken van oproerige bewegingen te St. Malo en in de naburige dorpen, veroorzaakt door de duurte der levensmiddelen. In dat oord, hetwelk gewis niet onder de meest verlichte gedeelten des koningrijks gerekend mag worden, meent het gemeen zijnen toestand te verbeteren, door tegen de regering op te staan. Te St. Malo heeft men de huizen van den maire en van een gewezen lid der kamer in brand willen steken. Te Dinan stopte het volk de vaart op de Rance, door dat water met geweldige steenklompen vol te werpen, en toen de gendarmerie en een aantal troepen, welke men uit St. Malo derwaarts zond, het oproer wilden stillen, werden zij met steenworpen teruggedreven en twee gendarmes gekwetst. Men moest twee kompagniën infanterie van St. Brieux te hulp roepen en er werd zelfs geschut uit Rennes afgezonden. Van den anderen kant zijn de oproermakers te Dinan door volk uit Broons, Becquerel en zelfs uit St. Malo versterkt. Het oproer duurde voort en men zeide, dat een geacht koopman, de Heer *Paul Robert*, zoodanig mishandeld was, dat hem een arm gebroken is en hij daarenboven verscheiden zware kneuzingen bekomen heeft. Intusschen zijn er verscheiden arrestatiën volbragt, en er is geen twijfel aan of deze beweging zal spoedig gestild zijn.

BELGIE.

— Men meldt uit Brugge van den 22. November: Eergisteren omtrent den middag heeft den directeur van het bedelaarsgesticht aan de policie bekend gemaakt, dat het gesticht zoodanig vol is, dat geen een behoeftige er meer kan opgenomen worden. Tegen den avond hebben zich zeven daglooners, die geen werk hadden, bij de policie aangemeld, ten einde in het bedelaars-werkhuis opgenomen te worden. Deze lieden waren van alle hulp ontbloot, krachteloos bij gevolg van afmatting, en hadden eenen razenden honger. Uit menschlievendheid heeft men hen in de permanence der policie gehuisvest en het noodige eten gegeven; maar gisteren zijn deze ongelukkigen buiten de stad gebragt; nu dwalen zij rond en de hemel weet hoe zij zich onderhoud zullen verschaffen!

— Er wordt thans met allen ijver gearbeid aan de afbraak en slooping der British-Queen.

NEDERLANDEN.

'S GRAVENHAGE, den 24. November. De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn heden vergaderd geweest, om het onderzoek over de ontwerpen van wet, nopens het stem- en kiesregt, voort te zetten.

ROTTERDAM, den 24. November. Heden zijn aan 's Rijks werf alhier aangekomen HH. Exc. de ministers van marine en binnenlandsche zaken, vergezeld van den heer ingenieur van den waterstaat *van der Lee*, ten einde het terrein op te nemen voor den aanleg van den Rijnspoorweg, die over den Hoogendijk, langs 's Rijks werf en achter den Haringvliet heen, naar het Oude Hoofd zou loopen, waar het station zal worden opgetrokken. Zoo wij vernemen, heeft de heer stads-architect *Rose*, die daarbij tegenwoordig was, tegen dit plan ernstige bedenkingen geopperd. (*N. R. Courant.*)

— Wij vernemen, dat de raad van administratie der Overijsselsche Spoorweg-maatschappij bepaald heeft, dat er een zijtak van Almelo naar Enschedé zal worden gelegd, alsmede dat dezelve vooreerst van het voornemen heeft afgezien om dien spoorweg over Bentheim en Ibbenbühren naar Osnabruck te verlengen.

AMSTERDAM, den 24. November. Gisteren avond, ruim acht ure, is *Adrianus Spaan*, venter met groenten, op het Verwerspad woonachtig, op de Utrechtschestraat nabij de kavallerie-kazerne op de straat nedergevallen en plotseling overleden; hij wilde nog voor het sluiten van het klinket der Utrechtschepoort dezelve bereiken, om een stuiver poortgeld te besparen, en had zich zoodanig door

MARTHA DE BOHEEMSTER.

(Vervolg van onze vorige.)

De kenteekenen eener tering (eene ziekte door welke Lucile reeds van hare kindschheid af aan was bedreigd geworden) begonnen zich bij haar te ontwikkelen, en kregen het aanzien van gevaarlijke gevolgen na zich te zullen slepen, hetgeen hare ouders zeer verontrustte; doch jeugdige harten blijven altijd hoop voeden, en ook zij bleef zich een geluk voor oogen stellen, dat haar nooit ten deel zoude vallen.

Volgens hare blijde vooruitzigten zoude de heerlijke lente vele genoegens aanbrengen; zij maakte met Frederik onderscheidene plannen, zelfs nog toen men uit de ijverige zorgen der doctoren, en de veelvuldige aanbevelingen, waarvan de jonge zieke het voorwerp was, gemakkelijk de spoedige ontbinding van dit zoo bekoorlijk en teeder wezen kon vooruitzien.

Drie maanden waren er na de noodlottige ontmoeting met de *Boheemster* verstreken. De dagen gingen voorbij, zonder dat Martha door eenige verschijning de rust van Sir Hardingh had gestoord, en reeds begon hij weder eene gerustheid in zijn binnenste te gevoelen, welke hij lang had moeten ontberen, toen een ongelukkig voorval de bijna vergetene ontsteltenissen weder vernieuwde en hem op nieuw in eenen maalstroom van al die verschrikkingen stortte, waarvan hij zich reeds zoo goed als bevrijd achtte.

De jonge Frederik, een groot liefhebber van paarden zijnde, was voornemens een zeer schoon paard aan te koopen; daar zijn aanstaande schoonvader de begeerte had te kennen gegeven, om hem naar de verkooping te vergezellen, waar hij dien aankoop moest doen, kwam Frederik hem ten dien einde in eene ligte tilbury, op den bestemden tijd, afhalen. De jongeling had de teugels aan Sir Hardingh gegeven, doch deze niet zeer bekwaam in het rijden zijnde, en ziende, dat hij het wilde beest niet goed kon besturen, gaf hij Frederik de teugels terug, wiens aandacht op dat oogenblik op een ander voorwerp was gevestigd, zoodat hij dezelve werktuigelijk aannam. Door de beweging, welke dit veroorzaakte, steigerde het verschrikte paard, brak de leireepen, ging op hol, zonder dat zijn leidsman hem kon weerhouden, en de zwakke tilbury brak op eenen hoeksteen.

Hardingh werd door de hevigheid van den schok op eenen afstand van daar geworpen en brak eenen arm; en Frederik, nog in de teugels verward, viel onder het spartelende paard. De blikken van den verschrikten Hardingh zochten den ongelukkigen jongeling, die door eene menigte voorbijgangers werd omringd, en door twee menschen ondersteund wordende, naderde hij Frederik met wankelende schreden, en baande zich met moeite eenen weg door de groote menigte menschen, welke van het ongeluk getuigen waren.

Naauwelijks heeft hij zijne oogen op Frederik gerigt, of hij ontdekt eene vrouw, die het hoofd van den zieltogenden jongeling ondersteunt, en, o vreeselijke verschijning! in deze vrouw herkent hij Martha! *Martha de Boheemster!* . . .

Op het gezigt van deze afschuwelijke vrouw, wier glinsterende oogen onafgebroken op hem waren gevestigd, en te zwak zijnde om den schok te verdragen van zoo vele geweldige aandoeningen, die hem op eens overvielen, gevoelde Hardingh eene ijskoude rilling door al zijne leden en stortte buiten kennis neder.

Op hetzelfde oogenblik reed ik door de straat, alwaar dit alles plaats had. Ziende, dat ik onmogelijk met mijn rijtuig door zulk een gedrang van volk zoude komen, stapte ik uit hetzelve, vernam wat er voorgevallen was en haastte mij in mijne kwaliteit als chirurgijn aan de twee ongelukkigen de noodige hulp toe te brengen.

De toestand van Frederik was ernstig, zijn been was geheel verbrijzeld, eenen diepe wond, die hij aan het hoofd had ontvangen, deed verscheidene dagen zijn leven in gevaar verkeeren. De wond van Sir Hardingh was niet van zulk eenen ernstigen aard; de armbreuk was met goed gevolg gezet, zoodat de arm na verloop van twee weken reeds zonder verband kon blijven; doch zoo de hulpmiddelen mijner kunst hadden gezegepraald over de moeijelijkheden, die hiermede gepaard gingen, bleef er bij hem eene diepere wond open, welke ik niet in staat was te genezen.

De overtuiging, dat de Sibylle, wier woede hij zich op den hals had gehaald, het vermogen bezat om toekomende dingen te voorzeggen; de verschrikkelijke gedachte, dat zij zich nog twee malen aan hem moest vertoonen eer de vervulling harer voorspelling daar was, deed eene onverwinnelijke gemoedsbeweging in zijnen geest ontstaan; noch de verstandige redeneringen zijner vrouw noch de aanmaningen der vriendschap, konden de vrees verbannen, welke hem beheerschte.

In den staat, waarin Frederik zich bevond, had ik den zieke alles verboden wat eenige aandoening kon verwekken; op mijn nadrukkelijk bevel waren dus alle bezoeken afgewezen, ten ge-

het hard te loopen overspannen, dat het hem het leven koste. Men heeft nog door het aanbrengen van geneeskundige hulp den ongelukkige in het leven trachten terug te brengen, doch te vergeefs. Hij laat eene vrouw en twee kinderen na.

FORT BATH, den 19. November. Gisteren morgen, omstreeks 10 ure, had hier ter reede een treurig ongeval plaats, hetwelk velen der inwoners van ons fort eenen korteren of langeren tijd, in pijnlijke ongerustheid en onzekerheid bragt, en aller hart eerst met schrik en daarna zoowel met medelijden als dankbare vreugde vervulde.

Schipper *C. C. Buys* namelijk, varende zoo veel als beurtman van Bergen-op-Zoom op deze plaats, kwam met zijne, voor het grootste gedeelte met ijzeren projectilen geladen, kleine aak, onder eenen op het overboeds en van lieverlede tot storm aangroeijenden zuid-zuidwesten wind, van eerstgenoemde plaats aanzetten; ten gevolge waarvan het vaartuig voor de haven, bij het door den wind gaan, omsloeg. Met klimmenden angst had men dit een en ander, zoowel van de zijde van ons fort, als aan boord van drie ter reede liggende kanonneerbooten, gadegeslagen, welker kommandanten dan ook terstond hunne sloepen bemanden, terwijl de kommandant der boot N°. 44 zelf in eene derzelve stapte, ten einde te trachten, zoo mogelijk, de ongelukkigen, welke ieder oogenblik door de woeste golven zouden verzwolgen worden, uit hare magt te bevrijden.

Twee der sloepen werden echter, helaas! in hare pogingen te leur gesteld. De derde, zijnde die van boot N°. 61, was evenwel gelukkiger. Na vernieuwde inspanning mogt het nu den kwartiermeester *Willem van der Zyde* gelukken een derzelve, zijnde de knecht des schippers, ofschoon schier levenloos, uit het water op te halen.

Nog niet te vreden nogtans met het waarschijnlijk redden van dezen, werd er door hem, met behulp zijner matrozen, terstond eene nieuwe poging gedaan, om ook eenen tweeden ter hulp te snellen en aan den dood te ontrukken.

Dit echter mogt hun niet gelukken, en zoo werd helaas! een braaf echtgenoot en trouwzorgende vader ten prijs gegeven aan de woedende golven.

De derde ongelukkige, die ook reeds uit hunne en uit veler oogen verdwenen was, trachtte in den beginne door zwemmen den oever te bereiken, spoedig evenwel ontzonken hem zijne krachten en werd hij een spel der golven. Gewisselijk zou dan ook hij eene prooi derzelve geworden zijn, zoo niet *Cornelis Dronkers Cz.*, staande aan het hoofd en de oogen gerigt houdende op een aandrijvend ligchaam, zonder één oogenblik te aarzelen, in de woeste zee geloopen ware, met het voornemen dat ligchaam, hoe dan ook, te grijpen en aan wal te brengen.

Hij liep dan ook reeds zoo verre in het water, dat velen vreesden, dat ook hij zijn graf in de baren vinden zou, doch gelukkig greep hij nog in tijds het haast voorbijdrijvend ligchaam, en zoo mogt hij de zoete voldoening smaken hetzelve, ofschoon meer dood dan levend, aan wal te dragen.

Zoo was hij naast God de eerste redder des schippers!

INGEZONDEN STUKKEN.

CAPFIGUE, HISTOIRE DES JUIFS.

CAPITTEL 8.

Jerusalems verwoesting door Titus.

(*Vervolg en slot van No.* 140.)

Men oordeele het dadelijk van belang, zich van den burg Anthonia meester te maken, die den tempel en de stad bestreek. Titus liet het krijgsgevaarte aanvoeren, hetwelk de onvertzaagdheid des soldaats een' doortogt baande. Eenige veteranen van het 20e legioen drongen in een' duisteren nacht door de bres tot boven aan den muur, dien zij, vermits de wachten sliepen, zonder wederstand overweldigden. Zij lieten onmiddelijk de trompetten steken, even of er een aantal cohorten te zamen vereenigd waren. De onthutste Joden verlieten hunne posten, en toen de eerste stralen der zon de velden verlichtten, zweefde de Romeinsche adelaar van den burg Antonia, over de heilige stad Jerusalem. Zonder den roemrijken tegenstand der zeloten en idumeërs, onder aanvoering van Alexas Gyphteris, Malachia, Judas, zoon Jair en Jacob, zoon van Sosa, alle tot de factie van Johannes behoorende, zou Titus, nog dienzelfden dag, in het bezit van Jerusalem geraakt zijn. De krijgsbenden, van een vromen geestdrift bezielt, trokken in het heilige der heilige terug, nadat zij meer dan zes uren, de vereende pogingen des Romeinschen legers hadden wederstaan.

De onbesuisde ijver der Phariseën hield nog den tempel staande. Het aanschouwen deszelven, de herinnering van Jehova's magt, door wiens regterhand de talrijke heerschaaren der Amalekiten werden uitgedelgd, en die tegen den trotschen Pharao zijne wateren deed stijgen, ontvonkte den warmen moed des Israëliets; en toen Titus hun voor de laatste maal woorden van genade en goedertierenheid liet overbrengen, toen hij hun smeekte, het uitmuntend gedenkteeken te sparen, dat nog vol van de grootheid der voorgeslachten was, verwierpen de Joden met laatdunkendheid zijne zachtmoedige voorstellen; zij besloten in hunne volksverblinding zich onder de bescherming des heiligdoms, tegen de vereende magt van geheel het keizerrijk, te verzetten. De tribunen en centurien bekwamen daarop bevel zich slagvaardig te maken. Tegen het negende uur van den dag, viel Cerealis, aan het hoofd van 5000 veteranen, het eerste voorhof des tempels aan. Er ontstond onder de gaanderijen een hevig gevecht, hetwelk de Romeinen verlaten moesten; de massa belegerden drong zoo verwoed op het leger van Titus in, dat de legioenen in wanorde geraakten en terugtrokken. Te midden dezer gevechten en hevige schokken, door den Rabbijn Gans, bij eene opgezette zee vergeleken, werd de uitgestrekte gaanderij, die den tempel met den burg Antonia vereende, door de vlammen verslonden. Drie centurien van het 3e legioen werden, onder een dezer gewijde bouwstukken, met hunne opperhoofden en krijgsteekenen, door zwavel en pek verteerd. De tempel stond in lichtelaaije vlam! groote vuurkolommen sisten dwarlend door de lucht. De kreet des strijds, die op alle punten de wanhoop der Joden aanwakkert, vermengt zich met de akeligheid des brands. De Romeinen deinzen dikwerf terug, maar herhalen den aanval iedermaal. De deuren van ceder-hout worden opengebroken, en de stalen schranieren laten de muren los, van Tyrus steenen opgebouwd. Titus dringt tot het heiligdom door; en middelerwijl hij deszelfs onopgesmukten en majestieusen aanleg bewondert, middelerwijl hij den gouden kandelaar en den toontafel beschouwt, werpen zich de offeraren en leviten, die achter eene gouden gordijn verscholen waren, op zijne wachten, jagen hen op de vlugt en noodzaken dezelve, naar gene zijde der gaanderij te wijken. Toen Titus den strijd hervatte, werd de tempel reeds door de vlammen verteerd. Te midden des dikken rooks weerden zich nog eenige priesteren op het met lijken gehoopte voorportaal des tempels; zij werden geslacht! In de eerste dagen na deze schrikverwekkende ontknooping spaarde de getergde woede der legioenen geen menschelijk wezen. Ieder huis was in eene vesting veranderd, die zij stormerderhand moesten innemen. De Israëliten welke het moordend zwaard des vijands ontkwamen, gaven zich zelf den dood. De stad en het land op een afstand van verscheidene mijlen, waren vol van menschenbloed, en de wateren des Jordaans werden van eene akelige kleur geverfd. Ik wend mijne oogen af van zulk een schouwtooneel en mijne pen is warsch alle verwoedheden des vergramden soldaats te schetsen. Bij de herinnering dezer verschrikkelijke verwoesting, roept de Rabbijn Abarbanel, in eene zielroerende vermaning, uit: « Dochter van Juda, ween, het huis is niet meer! De priesters zijn, onder de gaanderijen en in het heiligdom, door de handen van goddelooze krijgslieden, omgebragt! Het bloed onzer voorouderen wentelde rotssteenen van een elleboog in den Jordaan, en de olijfboomen hebben zich bezoedeld, bij het naderen der wreede vlammen die Jacob's hoop verslonden! Wat is er van de uitstekende praal onzer feesten geworden! Dochteren van Sion, waarom zoeken uwe oogen nog de ega's uwer harten! Wilt gij den geenen nog nakomelingschap schenken, dien het aan een steen tot hoofdkussen ontbreekt! Draagt het haar des weduwenstands, vlugt de echtsponde en de tien susen der huwelijksgift. Israël, bedek uw hoofd met asch, het heilige der heilige is niet meer!"

Indien eene verdelgde stad, hare vermoorde bevolking en een door de vlammen verteerden godsdienst-tempel den schrijver zoo veel hartgrief veroorzaken, welke is dan de reden, die hem beweegt, onmiddelijk na het afwenden zijner oogen van zoo groot een ramp, de pen, die het schetsen van den ontmenschten wrok der gehoonde krijgsbenden weigert, tot eene ironie te bezigen, van welke het slot des hoofdstuks de duidelijkste kenmerken draagt? Jeremie's treurpoesij ware hier welgeplaatst, de pathetische aanhaling van Abarbanel is het in geene deele. Zou de geachte schrijver, die dikwerf op Tacitus steunt, ook min of meer, in de vooringenomenheid dezes Heidenschen piëtist tegen het Joodsche volk deelen? aan hetwelk hij ten laste legt, « dat het een tempel zonder goden bezit," een verwijt, dat bezwaarlijk over de lippen van hem die ons, onder anderen, « de natuur der goden" achterliet, of over die van andere helderdenkende Romeinen, zou gekomen zijn. In Capfigue's verhaal strijdt het volk steeds voor deszelfs altaar; overal laat hij godsdienstige geestdrift, of liever fanatismus, geestdrijverij, als prikkel tot den algemeenen opstand tegen de Romeinsche geweldenarij voorkomen; neemt men evenwel in aanmerking dat, zoo als de autheur zelf zegt: « de voorname klassen der Joodsche maatschappij den invloed der Romeinsche beschaving (?) hadden ondervonden, en dat, na de verovering des tempels, ieder huis in eene citadel herschapen was, welke de legioenen stormenderhand moesten innemen, dan zal het wel geen betoog behoeven, dat niet alleen godsdienst of godsdienstige geestdrijverij, maar dat ook echte nationaliteit, vrijheids-zin en vaderlandsliefde, het onderdrukte en fel gehoonde volk tot den reuzenstrijd heeft aangevoerd; terwijl de zucht om het gehate juk der dwingelandij af te schudden, wel verre van met de dappere, *Asmonesche volksbevrijders* ten grave gedaald te zijn, bij het latere nageslacht, dat de kroon der wet boven die der *godsdienst* en *overheid*, en de kroon der *waarachtige glorie* boven *allen* stelde, een heldenmoed ontvonkte, van welken waarheid en onpartijdigheid steeds met lof gewagen zullen! Gelijk Carthago viel Jerusalem met roem, en bezweek het onder de slagen eens wereldoverheerschend geweld, hetwelk zoo lang woedde en om zich henen sloeg, tot eindelijk eene langmoedige maar vergeldende godheid, in hare onwrikbare raadsbesluiten, het « *tot hier en niet verder*" over hetzelve had uitgesproken. Dat « *tot hier en niet verder*" trof met een' langzamen maar wissen dood het Romeinsche wangedrocht, dat zijne verscheurende klaauwen in de bloedende wonden der volken sloeg, en gewoon was prooi op prooi in jubel en triumf te verslinden. Het dreigend zwaard, hetwelk over geheel de bekende aarde hong, viel vermolmd ter neder. De fiere eik raakte aan het kwijnen, hij verloor zijn loof, deszelfs uitgestrekte wortels lieten los; schuddende op die wortelvesten, moest hij eindelijk voor den van alle kanten opgezetten vrijheids-storm bezwijken, om nimmer meer den trotschen kruin te verheffen. Weggevaagd is de overwinnaar van de aarde; geschiedenis en doode gedenkteekenen roepen het alvermogend Rome voor den geest terug; een geheel ander lot viel den overwonnen te beurt: Israël werd onder Jerusalems en Bethers puinhoopen niet begraven; het leeft en bestaat nog, verre van de bijna vergetene plaatsen der voorvaderlijke rampslagen verwijderd en door den band van Jehova's heilige dienst vereend; het is, ô wonderbare beschikking Gods! aan deszelfs verdrijving zijne behoudenis verschuldigd. Lang, zeer lang zwalkte het Joodsche volk, tusschen angst en vrees, op eene door haat, mishandeling en bloedige vervolging opgezette zee, maar nimmer werd het door hare ziedende baren ingezwolgen! Eindelijk verkondigde de godspraak ook voor Juda's afstammeling het, « *tot hier en niet verder*," en van toen af aan, gelukte het de wijsbegeerte en verdraagzaamheid, te midden der zwarte onweerswolken door te dringen, en het vermogen der menschlievendheid klaarde de nevelen des bijgeloofs op! Toen landde Israël grootendeels in de veilige havens der verlichte, christelijke maatschappijen, waar het zijne waarachtige verlossing vierde; daar vond het, na zoo veel doorgestaan leed, geboortegrond en vaderland weder; ontdaan van de kluisters der Godsregering en priesterdwang gevoelt het zich vrij en gelukkig, en brengt het, alhoewel « in geen' tempel, wiens pracht bestond in verderfelijke dingen, in goud en zilver, in gehouwen steen en in de verscheidenheid der soorten van hout, den God van hemel en aarde, niet « het vleesch der dieren, naar de wijze der ouden," maar de offers hunner lippen. Van uit de wezenlijk beschaafde christen wereld, wendt de Israëliet zijn aangezigt naar Jerusalem, en roept het blijademend toe, « vaarwel mijn Oosterland, wij keeren nimmer weer!"

H.

ZEETIJDINGEN.

VLISSINGEN, den 27. November. Sedert den 25. dezer zijn alhier ter reede gekomen.

Voor Antwerpen bestemd:

l'Infatigable, J. W. Rickmers, Cowes, La ville d'Ostende, J. de Nys, Villa Nova, beide stukgoed; de Valck, F. Claessen, Vlaardingen, Haring; Geertruida Smit, E. C. Eilts, Riga, lijnzaad in tonnen; Minerva, C. P. Biesta, Rotterdam, suiker en thee; the Highlander, W. Silles, Koningsbergen, lijnzaad; Gustaaf Adolf, J. Arends, Laguna, roodhout.

Voor Vlissingen bestemd:

The Pink, D. Merrels, Londen, stukgoed, dezelve ligt in de Westerhaven, alhier.

Voor Gend bestemd:

Christine, W. Bottrag, Londen, stukgoed.

Van Antwerpen zijn de Schelde afgekomen en van deze reede naar zee gezeild.

Northaven, H. Hilmer, Oostzee, Cecilie, G. Sjoube, Engeland, Wilhelm, N. Zeplien, Wismar, Louise Elisabeth, C. Boots, New-Castle, alle ballast.

Van Gend gezeild:

Violet, J. Lee, ballast, Liverpool.

MIDDELBURG, den 26 November. Den 5. September is van Batavia naar deze stad vertrokken het schip het Zeepaard, kapitein J. Giltjes Lz.

Het koopvaardijschip Minerva, kapitein J. A. van Boven, was den 15 September te Batavia in goeden staat aangekomen.

MIDDENPRIJZEN

van de volgende artikelen te Middelburg,

27 November 1845.

De Nederlandsche mudde.		De Nederlandsche mudde	
J. Z. Tarwe (1844) .	f 11.00	W. Paardenboonen .	f 8.00
N. dito dito . . .	- 10 25	W. Gr. Erwten . .	- 16.50
J. Walch. Tarwe (1844)	- 11.25	W. Witte dito . .	- .
Nieuwe dito . . .	- 10.75	Z. Paardenboonen .	- 7 75
O. Rogge (1844) . .	- 9.00	Z. Gr. Erwten . .	- .
N. dito	- 9.00	W. Koolzaad . . .	- 11.25
Winter garst . . .	- 5.60	Zomer dito . . .	- 10.50
Zomergarst	- 5.70	Raapolie . .	f 41.00 p. v.
Haver	- .	Patentolie . .	- 45.00 -
Boekweit	- 8.40	Lijnolie . .	- 33.00 -
W. Witteboonen . .	- 18 00	Lijnkoeken f .	de st.
Dito Bruineboonen .	- 30 00	Raapkoeken à 82.00	- 1040 -

---

volge waarvan er twee maanden verliepen, eer Lucile haren beminden Frederik kon wederzien.

Men zal zich niet verwonderen, dat deze opeenstapeling van noodlottige voorvallen, eene zigtbare vermindering in de gezondheid van het zwakke meisje had te weeg gebragt.

Intusschen nam Frederik langzamerhand in krachten toe, ik trok dus mijn verbod weder in, vermits de zieke nu in staat was de bezoeken zijner vriendin te ontvangen; doch de arme Lucile was te zeer verzwakt, slechts eenmaal kon zij hem komen zien... daarna kon zij niet meer uitgaan. In de hoop, dat de verandering van lucht eenige verbetering zoude bijbrengen, ried ik hare ouders om haar gelegenheid te geven, de buitenlucht te genieten.

In dezen gevaarlijken toestand, van het dierbaar voorwerp harer liefde gescheiden, vroeg de ongelukkige zieke met kwijnende oogen, verbleekte lippen en eene schier gesmoorde stem, steeds om haren Frederik, terwijl het leven haar scheen te begeven als de laatste flikkeringen eener verdoovende vlam.

Eindelijk was Frederik in zoo verre hersteld, dat er besloten werd dat hij den volgenden morgen bij Lucile een bezoek zoude afleggen; een zeer gemakkelijk rijtuig zoude den jongeling zachtkens vervoeren.

Gij, die met kinderen bedeeld zijt, zult alleen naar waarde kunnen gevoelen, hoedanig de bekommeringen en gedachten van de familie Hardingh moesten zijn, zij omringden het ziekbed van het jonge meisje; men spreekt van Frederik, en Lucile, met het hoofd op den arm rustende, mengt zich in het gesprek; haar hart is vol hoop, morgen zal zij hem zien, zij glimlacht bij deze troostvolle gedachte, vreugdetranen ontglippen hare matte oogen en haar hoofd zakt weder langzaam op het hoofdkussen neder.

Op dit oogenblik scheen de zon zeer sterk in de kamer en bestraalde het bleeke aangezigt van Lucile. Hardingh dit ziende, gaat naar het raam, ten einde het zonnescherm te laten vallen; doch plotselings staat hij onbewegelijk stil en geeft eenen doffen gil, uitroepende: « Mijn God, daar is zij weder!"

– Wie, wie? vraagt zijne vrouw met schrik.

– Zij, die afschuwelijke vrouw! (Ladij Hardingh spoedt zich naar het venster en ziet regt tegenover zich eene vrouw staan, in eenen rooden mantel gewikkeld, met over elkander geslagene armen en Hardingh onafgewend aanstarende. Het was *Martha de Bohemster*!...

– Kom mijn vriend! kom! zeide Ladij Hardingh eenigzins ontroerd, laat het zonnescherm vallen.

– Wat zal ons nu weder overkomen? riep de ongelukkige man. Welk nieuw ongeluk bedreigt ons weder? – Eene zieltogende zucht, welke zij achter zich hoorden, belette hem verder te spreken... Lucile blies den adem uit!.....

Tweemalen was nu de vreesselijke Sibyle hem verschenen, en tweemaal waren hare voorzeggingen vervuld geworden; de tweede verschijning had verschrikkelijker gevolgen na zich gesleept dan de eerste; welk onheil zoude in staat zijn, het laatste te overtreffen?

De ongelukkige Hardingh twijfelt nog aan het *hem overgekomen* ongeluk; nu eens klemt hij het levenloos ligchaam zijner dochter in zijne armen, dan gaat hij naar het venster en ziet Martha in het verschiet na, die zich langzaam verwijdert onder het zingen van een kerkgezang.

Men verlangt nog geneeskundige hulp; men spoedt zich naar mij toe; ik kom.... doch het was vergeefsche moeite... Lucile, hunne geliefde dochter, de hoop van hunnen ouderdom, had opgehouden te leven.

De uitwerking, welke deze tijding op den geest van Frederik maakte, was verschrikkelijk, en in den zwakken toestand, waarin hij zich bevond, was het te vreezen, dat deze schok zijne krachten te boven zoude gaan. De krisis hield verscheidene dagen aan, waarin zijn leven in het grootste gevaar verkeerde, doch zijne jeugd hield de overhand en Frederik was behouden. Zijne genezing ging langzaam voort, maar zijne smart verminderde niet.

De dood van de ongelukkige Lucile had eene groote verandering bij de familie Hardingh veroorzaakt. De vrees, dat Martha's geheele voorzegging zoude vervuld worden, deed Sir Hardingh besluiten Engeland te verlaten en aan zijnen zoon George zijn ambt, met goedkeuring van het Gouvernement, over te dragen, hetgeen door de voorspraak van magtige vrienden zeer gemakkelijk gelukte.

Al deze schikkingen gemaakt zijnde, verlieten Sir Hardingh en deszelfs vrouw Londen, om een reisje op het vaste land te gaan doen.

Na Frankrijk in alle rigtingen te hebben doorgereisd, rigtten zij hunnen koers naar Zwitserland, waar zij een schoon landgoed kochten, aan den oever van eene bevallige rivier gelegen.

(Vervolg hierna.)

TE VLISSINGEN, BIJ A. W. VAN BIERBE.